

N:o 123.

Af Herr **Olof Nilsson** från Westerbottens län: Om beredande af lånetillgång i Riksgälds-kontoret för skiftesdelegare efter fastställda laga skiften inom Westerbottens och Norrbottens län, samt att för detta ändamål 50,000 R:dr måtte för år 1870 ställas till Riksgälds-kontorets förfogande.

Jordbruket, den förnämsta näringsgren, hvarifrån Staten hemtar medel för sin utveckling och den större delen af befolkningen sitt uppehälle, bibehåller denna egenskap äfven der den kämpar med ett hårdt luftstreckts alla naturhinder. Ehuru önskligt det vore att nya förvärfskällor öppnades i vårt lands nordliga delar, på det icke felslagna skördar skola föranleda allmänt betryck, kan jordbruket dock icke der undvaras och dess främjande måste äfven, oberoende af andra nyttiga åtgärder för dessa trakter, alltid utgöra ett oumbärligt medel för den starkt växande befolkningens trygga utkomst och sjelfständiga bergning.

Omtänksamheten för den närvarande och den framtida befolkningen, som skall fylla dessa vidsträckta delar af vårt land, är äfven en omtänksamhet för landets allmänna bästa. Hvad som verksamt bidrager till jordbrukets förkofran deruppe förtjenar att med deltagande behjertas. Erfarenheten der och i andra delar af vårt land har visat huru mäktigt laga skiftesförrättningars fortskyndande inverka på jordbrukets framsteg. Den kända sanningen ligger i sakens och människans natur, att först när man vet hvad man har vaknar omtanken till förkofran och att, så länge jorden brukas i större samhällighet, vare sig gemensamt inom flera byar eller blott grannar emellan inom samma byalag, är icke att tänka på några

bemödanden till jordbrukets förbättring; sådana kunna ej hos allmogen ske gemensamt. Först då, när utflyttning och ändamålsenlig sammandragning af både in- och utegor till möjligaste minsta autal skiften blifvit ordnade så enhvar erhåller sin afskiljda del, lifvas flit och omtanke både att bringa jorden till högre och säkrare afkastning samt att sparsamt begagna skogens tillgångar, som i annat fall gifva anledning till misshushållning med densamma och hemmanens framtida undergång.

Hindren för skiftesförrättningarna ligga hufvudsakligen i kostnaden för desamma, hvilka innevarande tid verka derhän att åtskilliga delegare i skifteslaget nödgas frångå sin hemmanslott, för att gälda skifteskostnaden.

Härtill har väsendtligen bidragit, att denna betydliga kostnad skall utgå innan något gagn af skiftet vunnits och under en tidrymd, då afkastningen af jorden är till och med mindre än eljest, emedan under pågående skiftesförrättning jorden ofta försummas i följd af ovissheten om hvem som af verksamheten skall komma att erhålla mesta fördel.

En högeligen önskvärd åtgärd vore derföre, om från det allmännas sida någon lättnad kunde beredas i skifteskostnadernas utgörande. Så mycket angelägnare vore detta i de längst norrut belägna länen, som allmogen, genom de flera på hvarandra följande missväxtåren, är i allmänhet så utblottad, att, om ej något biträde härutinnan beredes densamma, skiftesförrättningarna under en längre följd af år komma att så långsamt fortskrida, att sådant skulle fortfarande ganska menligt på jordbruket inverka.

Hvad som hufvudsakligen behöfves vore att bereda skiftesdelegarne tillfälle att på lämpligaste vilkor erhålla försträckning till så stor del af skifteskostnaderna som fordrades till arfvode åt landtmätare och gode män. Om dessa försträckningar lemnades som lån, då skiftet vore avslutadt och vunnit laga kraft, med skyldighet för skiftesdelegarne och deras blifvande rättsiunnehafvare, att jemte laga ränta återgälda lånet, skulle en väsendtlig fördel beredas den jordbrukande befolkningen, utan att förorsaka Statsverket någon förlust, ty för lånen borde enahanda vilkor i afseende på säkerhet, återbetalning m. m. tillämpas, som stadgas i Kongl. Kungörelsen den 13 Juni 1845, angående lån af statsmedel för befrämjande af utdikning och aftappning af sjöar, sankta trakter, till beredande af odlingsföretag.

Och afser denna framställning Wester- och Norrbotten, hvarest afvittringsverket ej ännu hunnit avslutas, och der af kustlandet en tredjedel eller högst hälften är laga skiftad. Inom Westerbotten äro enligt bilagda betyg för närvarande 95 byar under laga skiftes handläggning. Kostnaden för laga skiften, till landtmätare och gode män, kan antagas uppgå årligen till 25 à 30,000 R:dr och då här anslag icke är i fråga, utan endast försträckning

sträckning mot ränta och mot säkerhet, torde äfven under brydsamma tider ett förslag till mellankommande hjälp kunna vågas.

På grund af åberopade skäl hemställer jag, att Riksdagen behagade besluta att vid laga skiften inom Westerbottens och Norrbottens län, då förordnande härtill meddelas, skiftesdelegarne må, efter skiftets afslutande och derå vunnen fastställelse, af allmänna medel hos Riksgälds-kontoret erhålla lån, motsvarande den andel af skifteskostnaden, som till landtmätare och gode män utgått, mot säkerhet i den skiftade egendomen såsom för annan derifrån utgående Kronans afgäld, och mot erläggande af 6 för hundra årlig ränta, samt lånets återbetalning med 1:del årligen från och med det års utgång, som förflyter näst efter det år, då lånet utbetalas;

att lånet fördelas inom skifteslaget efter hemmantal och att enahanda vilkor, i afseende å säkerhet för återbetalning, skuldförbindelsers aflemnande, debitering, uppbörd och redovisning af årliga ränte- och kapital-afbetalning m. m. tillämpas som i åberopade Kongl Kungörelse den 13 Juni 1845 förekomma; samt

att en summa af 50,000 R:dr för nästkommande år 1870 ställes till Riksgälds-kontorets förfogande, och under särskildt konto bokföres.

Om remiss till Stats-Utskottet anhålles vördsamt.

Stockholm den 25 Januari 1869.

Olof Nilsson,
från Westerbottens län.

Häruti instämma: *L. J. Fahlander, Z. Grape, Aug. Danielsson, Gustaf Hægström.*

Uppgift om Laga Skiften i Vesterbottens län för nedanskrifne år.

År.	A f s l u t a d e L a g a S k i f t e n .													
	Antal.	Mantl.	Delegares antal.			Skiftade Qvadratrefvar.				Skiftes-omkostnader.				
			Qvarboende.	Urflytande.	Summa.	Åker och äng.	Odlingsjord.	Afrösningsjord.	Summa.	Arfvode till Landtmätare och Gode män.	Urflyttings- och handlangningskostnad.	Beräknad kostnad för uppodling af odlingsjorden.	Summa.	
1861	12	161 $\frac{3}{32}$	154	20	174	33,994	6,089	217,655	257,738	R.dr R.mt	R.dr R.mt	R.dr R.mt	R.dr R.mt	
1862	9	151 $\frac{1}{12}$	112	31	143	32,094	6,491	261,843	300,428	36,996	19,946	168,766	225,708	
1863	8	211 $\frac{3}{24}$	156	32	188	36,090	12,532	235,728	284,350	22,350	11,450	325,832	359,632	
1864	12	103 $\frac{1}{64}$	145	19	164	20,197	3,271	211,861	235,329	23,125	6,635	85,046	114,806	
1865	10	101 $\frac{9}{64}$	72	15	87	13,558	2,347	130,998	146,903	25,425	7,575	41,022	74,022	
1866	9	111 $\frac{33}{92}$	95	29	124	15,873	6,658	128,824	151,355	31,691	13,410	173,108	218,209	
Summa	60	861 $\frac{91}{92}$	734	146	880	151,806	37,388	1,186,909	1,376,103	174,973	90,004	952,088	1,217,065	

Umeå å Landtmäteri-kontoret den 9 Dec. 1867.

Joh. Wilh. Pilo.

Bilaga.

Inom Westerbottens län hafva 191 byar undergått laga skifte, och 95 byar äro för närvarande under laga skiftes handläggning.

Kostnaden för laga skiften till landtmätare och gode män kan antagas uppgå årligen till 25 à 30,000 R:dr.

Huru stor del af Westerbottens län redan är laga skiftad, och huru mycket ännu återstår att skifta, kan icke med någon bestämdhet uppgifvas, enär härför skulle erfordras vidlyftiga granskningar som tiden nu icke medgifver att verkställa; men torde man kunna antaga, att af kustlandet en tredjedel eller högst hälften är laga skiftad.

Inom Lappmarkerna kan laga skiften icke ifrågakomma förr än efter det afvittringen försiggått.

Umeå den 4 Januari 1869.

Joh. Wilh. Pilo,
förste landtmätare.

N:o 124.

Af Herr **A. Lundström:** *Om underdånig framställning till Kongl. Maj:t, rörande ändring i de stadganden, som nu gälla i afseende å prof för sökande till lärareysslor vid rikets elementarläroverk.*

Då den närvarande anordningen af de prof, som sökande till lärarebefattningar vid rikets elementarläroverk hafva att aflägga, måste anses mycket olämplig, enär profven skola afläggas inför 14 olika myndigheter (12 konsistorier, samt direktionerna för Stockholms stads undervisningverk och nya elementarskolan dersammastädes) och en likformighet i fordringar